

Авторська методика формування художньо-проектних предметних компетентностей з «Основ дизайну» за лонгтюдним методом у профільній школі

Віктор Вдовченко,

доктор філософії в галузі дизайну, професор,
старший науковий співробітник відділу технологічної освіти
ІП НАПН України

Структура та зміст «Основ дизайну» у профільній школі має такі рівні:

5 – 7 класи — пропедевтичний;

8 – 9 класи — допрофільний;

10 – 11(12) класи — профільний (табл. 1).

Під час вивчення «Основ дизайну» формуються художньо-проектні предметні компетентності за лонгтюдним методом¹.

Таблиця 1

Структура та зміст методики формування художньо-проектних предметних компетентностей за семестрами, у класах

Етапи	Клас	Рівень	Зміст етапу методики
1 (1 сем)	5	Пропедевтичний	Ознайомлення, загальне визначення, засвоєння та застосування дидактично доцільних загальнотехнічних компетентностей з «Основ дизайну»
2 (2 сем)			Диференційне тлумачення профорієнтації для предметної художньо-проектної компетентності в навчальній діяльності
3 (1 сем)	6		Профінформаційне формування елементів предметної компетентності з «Основ дизайну» за типами проектування в розділах навчальної програми
4 (2 сем)			Пропедевтичне формування предметної компетентності з «Основ дизайну» під час проведення профорієнтації в пізнавальній діяльності
5 (1 сем)	7		Системне набуття навичок для предметної компетентності з «Основ дизайну» в навчальній пізнавальній діяльності
6 (2 сем)			Моніторинг результатів системно набутих навичок для предметної компетентності з «Основ дизайну» з метою свідомого вибору подальшого напрямку допрофільного навчання

Етапи	Клас	Рівень	Зміст етапу методики
7 (1 сем)	8	Допрофільний	Індивідуальне та колективне набуття навичок для предметної компетентності з «Основ дизайну» за допомогою комп'ютерного забезпечення
8 (2 сем)			Системне вивчення учнівської проектної документації за диференційованими для ЗНЗ, класифікованими, структурованими типами промислової документації
9 (1 сем)	9		Набуття навичок для предметної компетентності з «Основ дизайну» у створених у майстерні особливих умовах праці та особливо важливих об'єктів
10 (2 сем)			Набуття навичок для предметної компетентності з «Основ дизайну» залежно від вибору спеціалізації профільного навчання у 10 – 11 кл.: «Основи дизайну», «Ландшафтний дизайн», «Дизайн середовища», «Промисловий дизайн», «Дизайн костюма», «Імідж-дизайн», «Веб-дизайн», «Графічний дизайн»
11 (1 сем)	10	Профільний	Набуття навичок для предметної компетентності в проектній діяльності для оволодіння засобами виразності у дизайн-проектах, основами графічного та веб-дизайну
12 (2 сем)			Оволодіння поняттями, термінологією проектної діяльності з комп'ютерними засобами для веб-дизайну
13 (1 сем)	11		Набуття навичок для предметної компетентності з «Основ дизайну» в художньо-графічній культурі, в учнівських дизайн-проектах з промислового (індустріального) дизайну
14 (2 сем)			Оволодіння навичками для предметної компетентності у проектно-художній діяльності під час вивчення дизайну середовища

Розроблена авторська методика формування художньо-проектних предметних компетентностей з «Основ дизайну» за лонгітудним методом у профільній школі у пропедевтичній, допрофільній та профільній підготовці в учнів ЗНЗ забезпечує:

— розуміння особистісної спрямованості учнів на індивідуально привабливий технологічний профіль за спеціалізацією «Основи дизайну» в 10 – 11 класах, а також на професійну орієнтацію до дизайнерських професій у процесі виконання завдань з «Основ дизайну» в допрофільній підготовці учнів ЗНЗ — ландшафтний дизайнер, дизайнер середовища, промисловий дизайнер, дизайнер костюма, імідж-дизайнер, веб-дизайнер, графічний дизайнер;

— проведення навчально-тренувальних вправ, виконання учнівських творчих навчальних проєктів за розробленою та вдосконаленою нами структурою навчальних проєктів для формування художньо-проєктних предметних компетентностей з «Основ дизайну» у пропедевтичній, допрофільній та профільній підготовці в учнів ЗНЗ;

— індивідуальне та колективне навчальне проєктування виробів, їх виготовлення за розробленою художньо-проєктною документацією, захист виконаного навчального проєкту та його презентації, з метою формування художньо-проєктних предметних компетентностей з «Основ дизайну» у пропедевтичній, допрофільній і профільній підготовці в учнів ЗНЗ.

Авторська методика у пропедевтичній, допрофільній і профільній підготовці в учнів ЗНЗ здійснюється в процесі системного проведення художньо-проєктної діяльності (словесної, графічної, предметно-пластичної) у різних видах навчально-пізнавальної діяльності: інформаційній, проєктній, технологічній, презентаційній (як змістових ліній складових — предметних компетенцій) для набуття учнями у 5 – 7 класах — елементів, у 8 – 9 класах — основ, у 10 – 11 (12) класах — предметної художньо-проєктної компетентності у профільній школі.

¹ Лонгitudний метод дослідження (лат. longus — тривалий) — тривале й систематичне вивчення одних і тих самих досліджуваних, що дає змогу визначати діапазон вікової й індивідуальної мінливості фаз життєвого циклу людини; дослідження, яке проводиться частіше над однією особистістю, але іноді й над групою, протягом тривалого часу (іноді від народження і до зрілого віку і навіть старості). Лонгitudний метод дослідження є основним у створенні та дослідженні системи неперервної художньо-проєктної національної освіти України.